

**Натисніть тут, щоб
купити книгу на сайті
або замовляйте за телефоном:
(0352) 51-97-97, (067) 350-18-70,
(066) 727-17-62**

Н.О. Будна
І.М. Чорненька

УКРАЇНСЬКА МОВА

Післябукварний період

1 клас

Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах
комісією з педагогіки та методики початкового навчання

Науково-методичної ради з питань освіти
Міністерства освіти і науки України

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

УДК 811.161.2(075.2)

ББК 81.2Укр я71

Б 90

Експерти:

Л.М. Шевчук, кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник Інституту педагогіки НАПН України

Л.В. Йолкіна, кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української літератури НПУ імені М.П. Драгоманова

Рецензенти:

З.М. Онишків, кандидат педагогічних наук, доцент

Н.Я. Походжай, учитель вищої категорії, старший учитель

Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах
комісією з педагогіки та методики початкового навчання

Науково-методичної ради з питань освіти

Міністерства освіти і науки України

(лист ІІТЗО від 24.03.2015 № 14.1/12-Г-150)

Будна Н.О.

Б 90 Українська мова : післябукварний період : 1 кл. / Н.О. Будна, І.М. Чорненька. — Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2019. — 112 с.

ISBN 978-966-10-5810-0

УДК 811.161.2(075.2)

ББК 81.2Укр я71

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

— початок уроку

— читай уважно і правильно

— вправи для розчитування

— словникова робота

— дай відповіді на запитання

Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу видавництва.

ISBN 978-966-10-5810-0

© Навчальна книга — Богдан, 2019

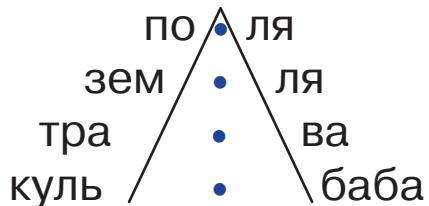

Весна пливе у гомінких струмках

Василь Стус

ва	вал
во	вона
ву	вулик
ве	весна

ЗАГАДКА

Привітанням журавля
я пробуджу поля,
наповняю ручай
та заквітчує гаї.
Кожен з вас мене впізна.
Відгадали? Я — ... .

- Про кого або про що йдеться у загадці?
- Які слова допомогли тобі її відгадати?

ВЕСНА

- Що з весною настає?
- Сніг у полі розтає.
- А чому то так буває?
- Сонце його пригриває.
- Що ж синіє на землі?
- Ніжні проліски малі.
- А що пнеться з-під листа?
- То травичка вироста.
- А над полем що бринить?
- Любий жайворон дзвенить.

Катерина Перелісна

- Які ознаки весни названо у вірші? Що ще відбувається в природі навесні?
- Хто, на твою думку, запитує, а хто відповідає у цьому творі? Чому ти так вважаєш?
- Попрацюйте в парах! Підготуйтесь і виразно прочитайте вірш в особах.

Незвичайна, найдивовижніша, розпустилися, зазеленіла, розгойдувалися.

НЕЗВИЧАЙНА ВЕСНА

(Уривок із книги «Їжачок в тумані»)

Це була найдивовижніша весна з усіх, які пам'ятає Їжачок.

Розпустилися дерева, зазеленіла травичка і тисячі вимитих дощами птахів заспівали в лісі.

Усе цвіло.

Спочатку цвіли блакитні проліски. І доки вони цвіли, Їжачкові здавалося, ніби довкола його хатинки — море, і варто йому зійти з ґанку — він одразу потоне. Тому цілий тиждень Їжачок сидів на ґанку, пив чай і співав пісні.

Потім зацвіли кульбаби. Вони розгойдувалися на своїх тоненьких ніжках і були такі жовті, що, про-кинувшись якось уранці й вибігши на ґанок, Їжачок подумав, що опинився у жовтій-прежовтій Африці.

«Не може бути! — подумав тоді Їжачок. — Бо якби це була Африка, я обов'язково побачив би Лева!»

І тієї ж миті шмигнув у хатинку й зачинив дверцята, тому що просто перед ґанком сидів справжній Лев. У нього була зелена грива і тоненький зелений хвіст.

— Що це таке? — бурмотів Їжа́чок, розглядаючи Лева через замкову щілину.

А потім здогадався, що це старий пень випустив зелені пагони і розцвів за одну ніч.

— Усе цвіте! — виходячи на ґанок, заспівав Їжа́чок.

Він узяв свій старий ослінчик і поставив його в мідницю з водою. А коли наступного ранку прокинувся, то побачив, що його старий ослінчик укрився клейкими березовими листочками...

Сергій Козлов

Переклад з російської Ганни Осадко

Ганок — прибудова із площе́дкою та східцями біля входу в будинок.

Шмиго́нути — крадучись, проскочити повз кого-, що-небудь; зникнути десь, заховавшись. Ослінчик — переносна кімнатна лава для сидіння.

Мідни́ця — мідний таз.

- Чому ця весна була для Їжачка незвичайною?
- Через що Їжачок цілий тиждень боявся зійти з ґанку?
- Чому якось уранці Їжачкові здалося, що він опинився в Африці?
- Чи радів Їжачок весні? Які слова тексту це підтверджують?

ЗЕЛЕНІ ДЗЬОБИКИ БРУНЬОК

Ворони каркали у кронах.
Світило сонце з висоти.
Бруньки мовчали при воронах,
що завтра хочуть розцвісти!

Ліна Костенко

- Що ти відчуваєш, читаючи ці поетичні рядки?
- Чи одинаковий настрій створюють вірш і малюнок?

❖ НАРОДНІ ПРИКМЕТИ ❖

- ❖ Ранній виліт бджіл — на теплу весну.
- ❖ Гуска ховає голову під крило — буде похолодання.

I кожна пташка хатку собі в'є

Ліна Костенко

луг	дзъоб	ходить
плуг	дзъобик	бродить
друг	дзъобатий	дибає
навколо	білодзъобий	ступає

ЗАГАДКИ

* Без сокири і без рук, а дім будує.

* Чорномазий, білодзъобий,
він за плугом важко ходить.
Сторож вірний, друг полів,
перший вісник теплих днів.

- Які слова допомогли тобі відгадати загадки?
- Розкажи про весняні турботи птахів.
- Кого названо «другом полів»? Чому?

ГНІЗДО

Тихі верби, тиха річка,
а на вербах сплять хруші
і маленька рукавичка
на вербовому кущі.

Рукавичка з пуху, з вати —
мох, нитки і волоски.
Хто зумів її зіткати?
Та ж не люди, а пташки.

Ні, не одуд, не синичка...
Тут, на березі Дністра,
ремез виткав рукавичку
для тепленького гнізда.

Мила мати, дбалий татко —
їм гніздиться добре тут,
і щасливі ремезятка
в рукавичці тій ростуть.

Степан Пушик

- Що нового тобі вдалося дізнатися про ремеза?
- Із чим автор порівнює гніздо цієї пташки? Чому?
- Які ще птахи згадуються у вірші?

РЕМЕЗ *Скоромовка*

Ремез, ремез,
ремезята —
у кущі лозовім
хата.

Ремез, ремез,
дрібна птичка,
а гніздо —
мов рукавичка.

Варвара Гринько

Однаково, підкинувши, полéгшую.